

Trojanowska, Anna

Przegląd prac magisterskich z zakresu historii farmacji

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 55/1, 226-228

2010

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PRZEGLĄD PRAC MAGISTERSKICH Z ZAKRESU HISTORII FARMACJI

7 grudnia 2009 r. w siedzibie Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego w Warszawie odbył się IV. Coroczny Przegląd Prac Magisterskich z Zakresu Historii Farmacji, zorganizowany przez Sekcję Historyczną PTF-armu oraz Instytut Historii Nauki PAN.

Prof. dr hab. Halina Lichocka z Instytutu Historii Nauki PAN, witając zebranych przypomniała, iż inicjatorem *Przeglądu* był dr Jan Majewski, przewodniczący Sekcji Historycznej PTF-armu. Dzięki jego zaangażowaniu oraz kreatywności *Przegląd* cieszy się coraz większym zainteresowaniem, przyczyniając się do podniesienia rangi historii farmacji jako jednego z przedmiotów studiów farmaceutycznych.

Na *Przegląd* zgłoszono 12 prac z różnych uczelni medycznych; z Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego (Wydział Nauk o Zdrowiu Zakład Historii i Filozofii Nauk Medycznych); *Collegium Medicum* Uniwersytetu Jagiellońskiego (Muzeum Farmacji oraz Katedra Farmakognozji); z Uniwersytetu Medycznego w Lublinie (Zakład Historii Nauk Medycznych); a także z ośrodków biorące po raz pierwszy udział w *Przeglądzie – Collegium Medicum* w Bydgoszczy Uniwersytetu Mikołaja Kopernika (Zakład Historii Medycyny i Pielęgniarstwa) oraz z Akademii Medycznej z Wrocławia (Wydział Farmaceutyczny Zakład Humanistycznych Nauk).

Prowadząca *Przegląd* dr Beata Wysakowska (IHN PAN) podkreśliła różnorodność tematów zgłoszonych rozpraw, wśród których można wyróżnić prace dotyczące historii instytucji naukowych, historii aptekarstwa, biografistyki, historii farmakognozji, czasopiśmiennictwa, metod leczenia oraz problemów prawnych i etyki zawodu farmaceuty.

Przegląd rozpoczęła Joanna Łapa, która przedstawiła: *Udział kadry wielkopolskiej w tworzeniu wydziału farmaceutycznego Akademii Medycznej w Gdańsku*. (promotor – dr Seweryna Konieczna z Zakład Historii i Filozofii Nauk Medycznych Wydział Nauk o Zdrowiu Gdański UM). Autorka przypomniała, że tradycje kształcenia medyków w Gdańsku sięgają XVI i XVII wieku, jednak dopiero po II wojnie światowej, w 1946 r. powstał Wydział Farmaceutyczny, przy jego tworzeniu nie małą rolę odegrali pracownicy poznańskiej uczelni, m.in. Waclaw Strażewicz.

Kolejne z prezentowanych prac dotyczyły historii aptekarstwa. Magdalena Mroczek omówiła *Aptekarstwo w Urzędowie*, kreśląc jego dzieje od końca XIX w., tj. od powstania pierwszej apteki do czasów dzisiejszych (promotor – dr Andrzej Wróbel z Zakładu Historii Nauk Medycznych UM w Lublinie). Natomiast historia *Apteki pod Orłem* stała się tematem rozprawy Piotra Chirka: *Apteka w Łabiszynie na tle rozwoju aptekarstwa na ziemi kujawsko-pomorskiej w XIX i XX wieku*; (promotor – dr Walentyna Korpalska z Zakład Historii

Medycyny i Pielęgniarstwa CM w Bydgoszczy). Pod kierunkiem dr Korpalskiej powstała także rozprawa Karola Fenglera: *Ewolucja norm prawnych wykonywania zawodu aptekarza na ziemi kujawsko-pomorskiej w XIX i XX wieku*, ukazująca zmianę podstaw prawnych upoważniających do prowadzenia apteki – od przywileju do koncesji.

Losy aptekarza, członka Korpusu Oficerów Zdrowia – więźnia obozu w Starobielsku zainspirowały Karolinę Piechówkę do napisania pracy: *Mgr farm. Stanisław Maszewski (1904–1940)*, (promotor – dr hab. Zbigniew Bela z Muzeum Farmacji CM UJ). Autorka przedstawiła swoje żmudne poszukiwania, które pomogły w odtworzeniu życiorysu tego farmaceuty.

Zagadnienia z zakresu historii farmakognozji stały się tematem kolejnych omawianych prac. Joanna Szczesny przedstawiła rozprawę *Konfrontacja wiedzy farmakognostycznej XIX wieku ze stanem dzisiejszym na podstawie czasopisma „Pamiętnik Farmaceutyczny Krakowski” z lat 1834–1836*; (promotor – prof. dr hab. Bożena Płonka-Syroka z Zakładu Humanistycznych Nauk Wydział Farmaceutyczny AM Wrocław). Natomiast Aleksandra Dymon w pracy: *Rośliny lecznicze o właściwościach włóknodajnych w papiernictwie*; (promotor – dr Krzysztof Kmiec z Katedry Farmakognozji CM UJ) zaprezentowała kilkanaście gatunków roślin wykorzystywanych dawniej do wytwarzania specjalnych rodzajów papieru.

W następnych wystąpieniach przedstawiono problemy dotyczące higieny i popularyzacji zdrowia, poruszane na łamach XIX-wiecznych czasopisma. Magdalena Ciborowska omówiła: *Polskie wodolecznictwo drugiej połowy XIX wieku na terenie Galicji w świetle czasopisma „Zdrojowiska” 1872–1874; 1898*; natomiast Oliwia Hołdys zaprezentowała: *Propagowanie zasad higieny w XIX wieku na podstawie czasopisma „Przyjaciel Zdrowia” z lat 1861–1863*; (promotor obu prac – prof. dr hab. Bożena Płonka-Syroka Zakład Humanistycznych Nauk Wydział Farmaceutyczny AM. Wrocław).

Zgłoszono także prace, których autorzy nie mogli wziąć udziału w *Przeglądzie*. Dotyczyły one leków roślinnych stosowanych w terapii F. Chopina (M. Radwańska – Kraków) oraz rozwoju norm etycznych i prawnych zawodu aptekarz (M. Maciejewski; A. Miler – Bydgoszcz).

Podsumowując *Przegląd* H. Lichocka podkreśliła wysoki poziom zaprezentowanych prac, zwłaszcza umiejętne posługiwanie się metodą historyczną, bogactwo tematyczne, a także duże zaangażowanie autorów. Dzięki zainteresowaniu młodych ludzi historią farmacji, można się więc spodziewać, iż dziedzina ta będzie się dobrze rozwijała, poszerzając wiedzę historyczną i ucząc szacunku dla zawodu.

J. Majewski dziękując zebranych za udział w przeglądzie, zachęcał autorów do współpracy z regionalnym Sekcjami Historycznymi PTF-armu.

Autorzy referatów otrzymali liczne nagrody książkowe, a także propozycje opublikowania swych prac w różnych wydawnictwach.

Anna Trojanowska
Instytut Historii Nauki PAN
Warszawa

W KRĘGU DOKTORA TYTUSA CHAŁUBIŃSKIEGO – SYMPOZJUM W INSTYTUCIE HISTORII NAUKI PAN

12 grudnia 2009 r. w Pałac Staszica w Warszawa odbyło się sympozjum *W kręgu doktora Tytusa Chałubińskiego* zorganizowane z okazji Roku Chałubińskiego przez Instytut Historii Nauki PAN i Polskie Towarzystwo Tatrzańskie. Partnerami tego przedsięwzięcia zostali: Towarzystwo Naukowe Warszawskie, Polskie Towarzystwo Lekarskie, Towarzystwo Lekarskie Warszawskie, Kasa im. Józefa Mianowskiego - Fundacja Popierania Nauki, Pracownia Dziejów Inteligencji Instytutu Historii PAN, Muzeum Historyczne m.st. Warszawy, Towarzystwo Przyjaciół Warszawy, Fundacja Pokolenia Pokoleniom.

Zebranych powitał prof. dr hab. Leszek Zasztowt, dyrektor Instytutu Historii Nauki PAN oraz wiceprezes Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, Tomasz Kwiatkowski.

Chałubiński, jako człowiek o rozlicznych zainteresowaniach, skupiał wokół siebie nie tylko ludzi związanych z środowiskiem lekarskim, ale też przedstawicieli innych profesji, których połączyła wspólna pasja – umiłowanie przyrody, gór a zwłaszcza Tatr. Tym dwóm obszarom działalności Chałubińskiego poświęcono oddzielne sesje referatowe, które poprowadzili dr Barbara Petrozolin-Skowrońska oraz prof. dr hab. Andrzej Paczkowski.

Pierwszą sesję rozpoczął prof. dr hab. n. med. Jerzy Woy-Wojciechowski (Prezes Polskiego Towarzystwa Lekarskiego) przedstawiając referat *Tytus Chałubiński w tradycji środowiska lekarskiego*. Następnie prof. dr n. med. Kinga Chałubińska (Wiedeń) zaprezentowała *Rodzinne pamiątki i refleksje o Pradziadku*. Przedstawiono też informacje o wystawie towarzyszącej sympozjum, przygotowanej przez Archiwum Polskiej Akademii Nauk

Kolejne wystąpienia dotyczyły warszawskiego środowiska lekarskiego. Doc. dr hab. Zofia Podgórska-Klawe (Instytut Historii Nauki PAN) przedstawiła temat *W szpitalach warszawskich – ewolucja roli lekarza w XIX wieku*; dr Andrzej Sołtan (Muzeum Historycznego m.st. Warszawy) zaprezentował *Warszawskie „dynastie” lekarskie: Groerowie*; natomiast prof. dr hab. n. med. Andrzej Śródka (Instytut Historii Nauki PAN) omówił *Środowisko profesorów Akademii*